

# Notitie verduurzaming financiële sector

Aan Voorzitter vaste commissie voor Financiën  
Van Jos Baeten, voorzitter Raad van Bestuur ASR Nederland N.V.  
Datum 12 december 2019  
Onderwerp Notitie a.s.r. t.b.v. rondetafelgesprek verduurzaming financiële sector, 17 december 2019

## Inleiding

In het kader van uw uitnodiging voor het rondetafelgesprek verduurzaming financiële sector geeft a.s.r. antwoord en haar visie op de door u op voorhand gestelde vragen.

## **Wat zijn op dit moment de centrale uitdagingen voor de verduurzaming van de (Nederlandse) financiële sector vanuit politiek- en beleidsperspectief?**

Verzekeraars willen hun portefeuille graag verder 'vergroenen', zowel vanuit hun interne overtuiging als vanwege het risico dat er kleeft aan te veel 'grijze' investeringen op de balans. In de praktijk merken verzekeraars echter dat het lastig is om voldoende duurzame beleggingen te vinden met een acceptabel rendement. De uitgifte van groene staatsobligaties (Green Bonds) door de Nederlandse staat in het voorjaar van 2019 was fors overschreven. Er is op dit moment meer aanbod van geld voor groene investeringen dan dat er vraag is uit de markt. Ook merken verzekeraars dat groene investeringen nog te vaak worden gekenmerkt door (grote) onzekerheden met betrekking tot het rendement van lange termijn beleggingen. Deze onzekerheden leiden er toe dat de toezichthouder extra kapitaalseisen stelt, dat maakt een groene belegging onaantrekkelijk. Vanuit de sector is dus een grote behoefte aan meer gecertificeerde groene investeringen en meer zekerheid over het rendement van groene investeringen op lange termijn.

Klimaatverandering biedt financiële uitdagingen en kansen. Organisaties worden beïnvloed door de effecten van klimaatverandering (zoals stormen, hagel en overstromingen), klimaatbeleid en nieuwe technologieën, evenals de impact van de overgang naar een klimaat neutrale economie. Klimaatverandering verandert het risicoprofiel van verzekeraars, omdat het moeilijker wordt om te voorspellen hoe klimaat gerelateerde gebeurtenissen en claimpatronen in de loop van de tijd kunnen veranderen. Preventieve maatregelen worden relevanter.

Door de focus op duurzaamheid kan a.s.r. zich als verzekeraar onderscheiden en stakeholders zoals investeerders, klanten en nieuwe medewerkers aantrekken. Klimaatverandering blijft van invloed op risicoanalyses en prijsbeslissingen en, indien onvoldoende of onjuist uitgevoerd, vormt dit een risico voor a.s.r.

a.s.r. blijft werken aan het verder verduurzamen van zijn verzekeringsproducten en -diensten. a.s.r. is zich volledig bewust van het belang en de verantwoordelijkheid die van zijn rol als belegger wordt verwacht; zowel als vermogensbeheerder op eigen risico als vermogensbeheerder voor derden. Daarom is duurzaamheid een essentieel onderdeel van de beleggingsopvattingen van a.s.r. a.s.r. is van mening dat de integratie van ESG-factoren in het beheer van zijn beleggingen bijdraagt tot een vermindering van risico's (zowel financieel als reputationeel) en een positieve invloed heeft op de prestaties op lange termijn en de waardecreatie.

# memo

Datum 12 december 2019  
Blad 2  
Onderwerp Notitie verduurzaming financiële sector

De ontwikkelingen op het gebied van en de impact van klimaatverandering worden periodiek besproken en beoordeeld in de multidisciplinaire klimaatcommissie van a.s.r. Aanbevelingen van deze commissie hebben in 2018 geleid tot initiatieven zoals:

- Klimaatkaarten om de kennis te verbeteren over wat voor soort klimaatrisico's zich het meest waarschijnlijk voordoen in welke geografische gebieden;
- Ondersteuning van nieuwe vooruitzichten om schade als gevolg van klimaatverandering te voorkomen door individuele risicobeoordelingen: focus op het voorkomen van klimaatrisico's voor nieuwe toepassingen;
- Ondersteuning van polishouders om de effecten van klimaatverandering te verminderen door individuele claims-beoordelingen: focus op het voorkomen van terugkeer van klimaatclaims;
- Via sociale media deelt a.s.r. advies over het voorkomen van specifieke klimaatrisico's en stuurt het informatie over wat te doen in geval van weerswaarschuwingen.

## **Hoe doet de Nederlandse financiële sector het qua duurzaamheid in internationaal perspectief?**

Het is lastig om die vergelijking te maken. Er is een grote wil bij Nederlandse instellingen. Tegelijkertijd kan de financiële sector slechts een aanjager zijn van de reële economie. Het zijn productiebedrijven die hun CO2 uitstoot daadwerkelijk naar beneden moeten brengen. Verder geldt dat investeren vanwege de gewenste risicospreiding per definitie internationaal gebeurt. Er wordt in landen om ons heen en wereldwijd zeer wisselend gedacht over duurzaamheid. We kunnen wel over ons eigen handelen spreken. Getuige de erkenning die we krijgen van onder meer VBDO, De Eerlijke Verzekeringswijzer en hoe wij scoren in internationale benchmarks op het gebied van ESG.. Er blijft echter altijd ruimte voor verdere verbetering.

## **Welke verdere politieke maatregelen zouden op dit punt de komende jaren genomen kunnen en moeten worden? Daarbij vooral ingaand op;**

### **a. Hoe kunnen financiële instellingen (afhankelijk van of je vanuit de bancaire wereld of de pensioenwereld komt een bank of pensioenfonds) verder aangemoedigd worden klimateffecten mee te wegen in hun beleid?**

Een positieve stimulans is het bieden van fiscale voordelen bij groene beleggingen. Ook Europese wetgeving gaat ons helpen (EU Sustainable Finance). Daarnaast kunnen rapportage eisen helpen (zoals de TCFD aanbevelingen) om inzicht te krijgen in positieve en negatieve bijdrage van instellingen op nationale klimaatdoelen en het Parijs akkoord.

### **b. Hoe kan de transparantie over klimateffecten op heldere en gestandaardiseerde manier bevordert worden?**

Met een internationaal vastgestelde taxonomie voor non-financial informatie die gebruikt kan worden voor bijvoorbeeld jaarverslagen en benchmarks. Maar ook door TCFD rapportage de norm te laten worden.

# memo

Datum 12 december 2019  
Blad 3  
Onderwerp Notitie verduurzaming financiële sector

## **c. Hoe dient in beleggingsbeleid alsmede regelgeving omgegaan te worden met de paradox dat zowel de aanwezigheid als afwezigheid van verdergaande verduurzamingsmaatregelen risicovol kunnen zijn voor de financiële stabiliteit (en daarmee uiteindelijk verduurzaming)?**

Voor a.s.r. staat vast dat de implementatie van verduurzamingsmaatregelen noodzaak is en daarom hebben wij ook onze eigen keuzes gemaakt. Er moeten voldoende mogelijkheden zijn om in 'groene' initiatieven te kunnen investeren (impact investing). Dit kan niet 'over night' voor alles en iedereen en daarom moet de route stapsgewijs steeds verder worden doorgevoerd. Dit doet a.s.r. door een Sustainable Responsible Investment policy waarbij selectiecriteria jaarlijks worden aangescherpt. Dit geldt ook voor de uitsluitingenlijst. Maar ook door middel van engagement en voting wordt invloed uitgeoefend om de beleggingsportefeuille te verduurzamen. Zo sluit a.s.r. bedrijven uit die gerelateerd zijn aan kolen, teerzand en schalieolie en gaan we het engagement aan met bedrijven waar we als aandeelhouder invloed willen uitoefenen.

Het is een belangrijke stap dat klanten worden betrokken bij de duurzame keuzes van financiële instellingen. Europese wetgeving op het openbaar maken van investeringen op productniveau is hierin een grote stap. Een mooie ontwikkeling is ook dat vergelijkingssite 'independeer' gebruikt maakt van de VBDO duurzaamheidsbenchmark van verzekeraars. Op het moment dat de consument een nieuwe verzekering afsluit wordt inzichtelijk hoe de verzekeraar scoort. Dit kan van invloed zijn op de keuze van de klant en is daarmee een positieve prikkel voor verzekeraars om het beleggingsbeleid verder te verduurzamen. De impact van het openbaar maken van duurzaamheidsgegevens op productniveau moet echter niet worden onderschat. Voor grote en kleine verzekeraars is dit een forse uitdaging, temeer vanwege het gebrek aan duurzaamheidsdata bij de bedrijven waarin wordt geïnvesteerd, of van de internationale beleggingsfondsen waarvan gebruik wordt gemaakt.

De problematiek van stranded assets is bekend bij verzekeraars. Stranded assets zijn beleggingen die het risico lopen om snel in waarde te kunnen dalen. Het meest duidelijk voorbeeld hiervan is de te ontginnen fossiele brandstoffen. De doelstellingen dat het wereldwijde klimaat niet met meer dan twee graden mag stijgen ten opzichte van het pre-industriële tijdperk betekent dat slechts een derde van de totale vastgestelde voorraden aan fossiele brandstoffen tot en met 2050 kan worden verbruikt. Ongeveer twee derde van de fossiele brandstoffen kan worden beschouwd als stranded assets. Het is de waarde die bedrijven of investeerders mogelijk in de boeken hebben staan, maar misschien wel helemaal niets waard is. Bijvoorbeeld omdat toezichthouders verbieden dat het gebruikt wordt of omdat beleggers en consumenten niet accepteren dat het wordt aangesproken.

## **Welke rol spelen aandeelhouders in het tempo en de schaal van verduurzaming in de financiële sector?**

a.s.r. ziet dat korte termijn denken prioriteit heeft bij aandeelhouders, maar dat er wel een groep aandeelhouders is die niet voor winst maximalisatie gaat maar voor lange termijn waardecreatie). Aandeelhouders die de maatschappelijke toegevoegde waarde van het bedrijf onderschrijven. Uiteindelijk gaat het om de balans tussen de verschillende stakeholders van een bedrijf, waarvan aandeelhouders er 1 zijn. Van verzekeraars die aan de beurs genoteerd staan wordt door hun aandeelhouders verwacht dat deze partijen een duurzaamheidsbeleid voeren. Overigens is er naast de invloed van de aandeelhouder ook veel invloed van NGO's op het beleid van verzekeraars.

## memo

Datum 12 december 2019  
Blad 4  
Onderwerp Notitie verduurzaming financiële sector

### **Hoe wordt er bij het verduurzamen rekening gehouden met andere SDG doelen dan de natuurlijk uitermate belangrijke vergroening?**

In de zomer van 2018 sloten verzekeraars het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO) convenant af. In dit convenant speelt klimaat een belangrijke rol. Verzekeraars hebben toegezegd hun invloed te zullen aanwenden om een einde te maken aan milieuvervuilende industrie. Dit heeft er bijvoorbeeld toe geleid dat meerdere verzekeraars strenge eisen hebben gesteld aan de hoeveelheid omzet die energiebedrijven moeten halen uit fossiele brandstoffen, zoals kolen. Ook voeren verzekeraars als aandeelhouders gesprekken met grote oliemaatschappijen over hun rol in de energietransitie.

Naast het IMVO-convenant tekenden 16 (grote) verzekeraars in de zomer van 2019 het commitment van de financiële sector aan het Nederlandse klimaatakkoord. Verzekeraars hebben daarin afgesproken dat ze het CO<sub>2</sub>-gehalte van hun relevante financieringen en beleggingen zullen gaan meten. Vanaf het boekjaar 2020 zullen zij daarover rapporteren in de vorm die voor hen het meest passend is.

a.s.r. wil een vooraanstaande rol spelen op het gebied van duurzaam ondernemen in de financiële sector.

Dat doet a.s.r. vanuit de volgende rollen: 'Duurzame verzekeraar', 'Duurzame belegger', 'Duurzame werkgever', 'Duurzame bedrijfsvoering' en 'Maatschappelijk betrokken'. Als a.s.r. hebben we nu 3 pijlers gedefinieerd die aansluiten op 5 SDG's waar we als a.s.r. (lange termijn) waarde op kunnen toevoegen. Binnen businesslines als real estate en Vermogensbeheer zijn meerdere SDG's van toepassing. De SDG's worden bijv. meegenomen als graadmeter voor impact investeringen.

### **Bij belastingontwijking vragen bedrijven vaak om duidelijke wetten in plaats van een moreel appel. Delen jullie de mening dat ook in het geval van verduurzaming met name regulering zal leiden tot de nodige spoedige verandering?**

Voor a.s.r. asset management is het beschikbaar komen van meer groene investeringsmogelijkheden met zekerheid over het rendement op lange termijn belangrijk. Veel partijen zullen dan uit zichzelf kiezen voor groene investeringen.

Regulering kan helpen om verandering te versnellen. Wetgeving kan bijvoorbeeld helpen om vergroening van kantoren en woningen te versnellen. Dit kan door de onroerend goed belasting voor groene ruimte te verlagen en voor 'grijs' te verhogen (d.m.v. een ingroei model). Voorkomen dient te worden dat fiscale regelingen met enige regelmaat worden aangepast, zoals bij elektrische auto's. Wetgeving moet vooral langjarige duidelijkheid en zekerheid geven. Zoek in de wetgeving vooral naar 'goed gedrag belonen'.